

Zuid - Oost Salland

Natuurlijk goed in de Regio!

Juni 2023

Inhoudsopgave

Aan de leden en afnemers	3
20 vragen aan... ..	8
Broeiremmer	11
Maai intervallen, 4 of 6 weken?	14
Hittestress bij melkkoeien	18
Hitte remt groei vleesvarkens flink	21
Gelten hebben hogere lysinebehoefte dan borgen	24
Emissiereductie geiten vraagt aangepast houderijsysteem	26
Inzet konijnenhouderij landbouwakkoord	28
Even voorstellen	29
Woordzoeker	30
Acties van de maand	31

Aan de leden en afnemers

Na lange periode van vochtig weer, lijkt nu eindelijk het mooie weer aangebroken. De eerste snede is bij de meesten mooi in de kuil gekomen en de tweede snede is bij de meeste er ook al af. Wat is het toch mooi groeizaam weer, zo vruchtbaar is het in Den Haag niet. Op het moment van schrijven moet het nieuwe landbouwakkoord nog gepresenteerd worden en het lijkt erop, dat we er weinig mee kunnen en er weinig partijen mee instemmen. Apart dat het de overheid onmogelijk is, om iets op papier te zetten wat ze al heel vaak toegezegd hebben. Waarom kunnen die PAS melders niet gewoon gelegaliseerd worden? Echt een schoolvoorbeeld van de Haagse politiek. Wel wat roepen, maar nooit over nagedacht hoe dat dan moet. Laten we hopen dat de BBB met een goed alternatief komt. Ze zijn er in ieder geval hard mee aan het werk.

En dan de oorlog in Oekraïne. Het lijkt erop, dat Rusland niet meer verder komt. Maar dan moet Oekraïne wel met een tegenoffensief komen, anders komen we niet verder. En daarnaast de grote vraag hoe Rusland reageert, want een kat in het nauw maakt rare sprongen. Energie en grondstofprijzen dalen, we zien het ook in de voerprijs terug. Hopen dat de opbrengstprijzen er niet te veel op reageren. De prijzen voor de varkens zijn goed, de prijzen voor koeienmelk houden niet over. Maar van geitenmelk stijgt weer mooi door. Hopen dat de melkprijs niet verder gaat zakken. En op zich is deze daling ook niet nodig, want de lonen in Nederland stijgen hard. 10% is gewoon de norm geworden. En daarmee ook alle prijzen in de supermarkt etc. Dat gaat dit jaar weer voor een grote inflatie zorgen. Misschien dat de crisis dan toch doorzet. Want alles wordt gewoon onbetaalbaar.

In het verleden is er wel eens geopperd dat het verboden moet worden om te speculeren met een eerste levensbehoefte van de mens. Maar de Europese Unie wil nog steeds niet ingrijpen. Deze mogelijke crisis zal dan een grote impact op de wereldeconomie hebben. We krijgen grote hongersnoden in Afrika en opstanden in het Midden oosten, als er niet op hoog niveau ingegrepen wordt. Als je daar over nadenkt en je hoort de vogels buiten vrolijk fluiten realiseer je je gelukkig ook hoe mooi de wereld kan zijn en er eigenlijk maar een paar slechteriken op de aardbol loslopen. Gelukkig hebben de meeste mensen ook veel goede kanten.

Bestellen

Bij CAVV Zuid- Oost Salland loopt het momenteel goed en hebben we te maken met een mooie omzetstijging. Dit zorgt er echter voor, dat we qua productie goed vol zitten.

Als coöperatie zijnde, hebben we daarom de laatste maanden veel tijd gestoken in het zo efficiënt mogelijk indelen van de productie in onze fabriek. Een belangrijk onderdeel hierin is het tijdig ontvangen van de bestellingen. Dit maakt ons flexibeler in de planning en geeft ons de mogelijkheid om de productie eenvoudiger uit te spreiden over de dagen. We kunnen de fabriek zo efficiënter laten produceren en uiteindelijk de productiekosten zo laag mogelijk houden. Deze lage productiekosten ziet u bij ons als coöperatie direct in uw voerprijs terug. Het laag houden van deze productiekosten is dus ook zeker in uw voordeel.

Daarom willen we u graag attenderen op het volgende:

Om het tijdig bestellen te stimuleren, hebben wij een tijdige bestelkorting. Deze tijdige bestelkorting hebben we per 5 juni ook verhoogd, om tijdig bestellen nog meer te stimuleren. Indien u voor 12.00 besteld en 2 daaropvolgende leverdagen opgeeft, ontvangt u EUR 2,00 per ton korting.

Voor het kunnen beoordelen van het tijdig doorgeven van uw bestelling, vragen wij u uw bestelling rechtstreeks door te geven aan kantoor. Moet de vertegenwoordiger nog naar de samenstelling kijken, dan kunt u dat bij uw bestelling doorgeven.

U kunt ons bereiken per:

Telefoon: 0548 – 595662

Mail: bestelling@zuidoostsalland.nl

Whatsapp: 06 - 57 97 53 64

Wanneer u vragen heeft over bovenstaande, dan kunt u contact opnemen met u adviseur of kantoor.

Grondstofprijzen

De prijzen van grondstoffen blijven langzaam maar gestaag doordalen. De granen laten dit hele jaar al een gestage daling zien. Er is in het Noordelijk halfroond weer veel ingezaaid en de gewassen staan er mooi bij. Dus hopelijk zorgt dat voor een verdere daling van de granen. Het eiwitstuk is onstabiel. Lieten de soja en de raapproducten begin dit jaar nog een lichte stijging zien. Momenteel is er een mooie daling in de prijzen van de eiwitgrondstoffen waar te nemen. Echter hier is wel minder van ingezaaid en we hopen genoeg te hebben om een verdere daling van de prijzen te bewerkstelligen. De energie en brandstofprijzen blijven wel gestaag doorzakken en het is niet ondenkbaar dat we weer prijzen van voor de coronacrisis uit 2018 te zien krijgen. Al met al zal dit zorgen dat de mengvoerprijzen ook verder blijven dalen bij een verdere grondstoffenprijsdaling, en er elke maand weer wat af gaat.

OOCON

De OOCON draait goed door, in samenwerking met ABZ Diervoeding. Door de hoge grondstofprijzen en de dalende markt, is er wel wat minder gebruik van gemaakt vorig jaar. Ca. 27.000 ton grondstoffen zijn er vorig jaar overgeslagen. Door de beperkte beschikbaarheid vorig jaar maart, hadden we een mooie buffer en door het overslaan in eigen beheer kan er toch weer iets bespaard worden op de overslagkosten. Dat voordeel zien we in de grondstofprijs terug. Dat overslag per schip (ondanks de lage tarieven) niet altijd aantrekkelijk is, bewijst dat we nog steeds veel producten franco per as laten aankomen. De OOCON heeft als groot voordeel dat we bij nood altijd grondstoffen achter de hand hebben en dat maakt de grondstoffen-planning een stuk eenvoudiger.

Inname granen

Ook dit jaar neemt de CAVV weer eigen verbouwd graan (tarwe, triticale, gerst, rogge en maïs) in, via het z.g. poortwachter systeem. Als u hiervoor papieren van de CAVV wilt ontvangen, kunt u dit op ons kantoor melden. Deze papieren zijn noodzakelijk om een goede kwaliteit van ons product te kunnen waarborgen (GMP). Deze papieren moeten teruggestuurd worden voor de aanvang van de oogst en zullen steekproefsgewijs worden gecontroleerd door onze voorlichter. Daarnaast dienen wij eerst een monster van het graan te ontvangen voor een vochtbepaling, alvorens wij het graan in nemen. Bij vragen bel gerust uw voorlichter of naar ons kantoor.

Verbouwing en investeringen

Vorig jaar hebben we perslijn 2 met succes omgebouwd om zonder stoom (en dus gas) te kunnen persen. In de laatste week van mei is ook perslijn 1 omgebouwd. Zo kunnen we ook de konijnenvoeders om die manier persen. Dit zal een kwaliteitsverbetering moeten geven en een forse kostenbesparing. Daarnaast zal in de eerste week van juni een nieuwe brander op de stoomketel worden geplaatst. De oude brander kwam niet meer door de nieuwe strenge eisen en moest wettelijk vervangen worden. En dat terwijl we de ketel steeds minder gebruiken. Maar we kunnen helaas niet zonder. De nieuwe hamermolen is ook geleverd. Door faillissement bij de leverancier, duurde de levering wat langer. We zijn nu aan het kijken om in een weekend van juni deze in te bouwen. Hier zal de maalkwaliteit weer verder verbeterd worden.

Vakantieperiode

Ook al lijkt het nog ver weg, maar eind juni beginnen de vakanties alweer. Zoals ieder jaar gaan de medewerkers, (in de fabriek, kantoor, voorlichters, winkel) om beurten op vakantie zodat wij u goed kunnen blijven bedienen. Zou u uw bestelling tijdig door willen geven zodat wij alle werkzaamheden zo goed mogelijk kunnen blijven inplannen.

Daarnaast willen wij u ook alvast een goede en zonnige vakantie toewensen.

Hans Verheul

20 vragen aan...

Naam; Willy Kemper

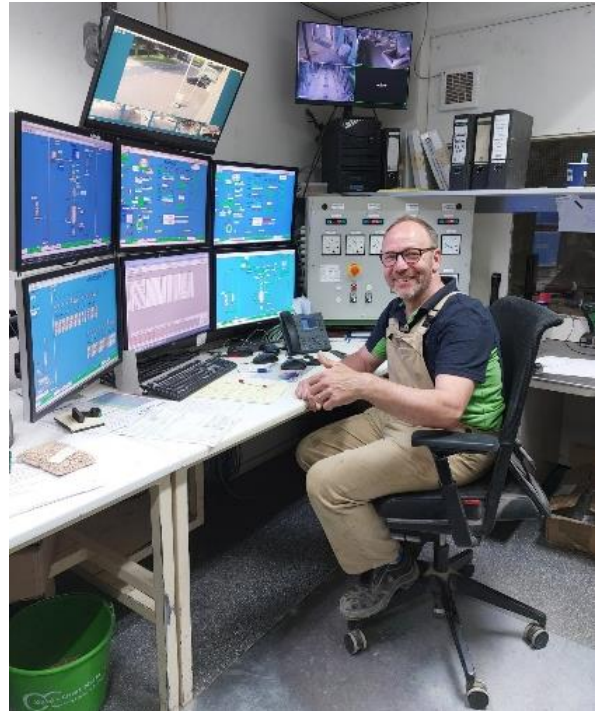
Woonplaats; Haarle

Functie bij ZOS;

Operator/brokkenmaker

Hoe lang werk je al bij ZOS; sinds 15 december 1990

Vertel eens iets over jezelf; Mijn naam is Willy van Schurink Tone en ben het derde kind uit een gezin van 4 kinderen. Met 1 zus en 2 broers ben ik opgegroeid op een kleine boerderij aan de voet van de Sallandse Heuvelrug. In 1992 ben ik getrouwd met Irma en samen hebben we twee dochters en een zoon. Wij wonen in Haarle waar zowel Irma als ik ook geboren zijn. Naast mijn werk bij de CAVV ben ik al ruim 13 jaar lid van de gemeenteraad namens het CDA Hellendoorn.

➤ **Hoe kijk je naar het bedrijf Zuid- Oost Salland?**

Sinds 1990 werk ik bij “de Bond” naar volle tevredenheid. Eerst heb ik nog bij de bedrijfshulp en varkenshandel Tijs gewerkt tot er een vacature kwam voor chauffeur bij de CAVV. Dit trok en trekt me aan omdat dit bedrijf een kleine speler in de markt is waar van haar medewerkers initiatief en verantwoordelijkheid wordt verwacht op een ongedwongen manier. Dit past bij mij.

➤ **Welk smoesje heb jij de afgelopen tijd gebruikt om onder dingen uit te komen?** Als ik ergens een hekel aan heb is het wel om smoesjes te verzinnen om ergens onderuit te komen. Zeg gewoon waarom je iets niet of juist wel wilt.

- **Als jij vijftien seconden lang de aandacht zou hebben van de hele wereld, wat zou je dan doen of zeggen?**
Iets over oorlog in Europa, de stikstof in Nederland en de polarisatie van de samenleving inclusief de politiek. Woorden doen ertoe...
- **Waar zou je nog eens naartoe op vakantie willen?**
Naar de Noordkaap, een potje bier drinken bij het Noorderlicht.
- **Waar zie je jezelf over 5 jaar? En over 10 jaar?**
Over 5 jaar werk ik nog bij de CAVV en denk ik na over een manier om eerder te stoppen dan de pensioengerechtigde leeftijd. Over 10 jaar mag ik met pensioen maar heb dan waarschijnlijk al eerder de stap gemaakt en geniet ik van de vele dingen die het leven biedt naast werken.
- **Wat heeft de meeste indruk op je gemaakt in het afgelopen jaar?**
Wat me telkens roert is het feit dat “in ons bos wordt gekapt”.
Leeftijdgenoten of jonger die ons door ziekte of anderszins ontvallen zet me met beide benen op de grond. Je weet wat je bent, je weet niet wat je wordt.
- **Over welk onderwerp praat je het liefst?**
Omdat ik in de politiek actief ben praat ik veel over maatschappelijke onderwerpen, ja ook over stikstof. Het is tegenwoordig niet eenvoudig CDA-raadslid te zijn. Ik voer dan ook actief oppositie richting partijgenoten in hogere bestuurslagen zoals provincie en landelijk. Zolang ze in dit kabinet zitten krijgt het CDA geen kleur op de wangen. Vooral de manier waarop stuit me tegen de borst.
- **Naar dit restaurant 'moet' je echt eens toe.**
In ons werkgebied ben ik onlangs bij “de Bras-Koer” geweest in Lettele. Daar kan je gerust een keer naar toe gaan.
- **Ik verdiende mijn eerste geld met.**
Ijsjes verkopen achter de ijskar op zondagmiddag en melken bij een boer.
- **Hopeloos overschat.**
Mark Rutte, Wringt zich in alle bochten. Dat vinden velen goed leiderschap maar het overkomt hem allemaal zonder visie. De vele crisissen waarin het land nu verkeerd zijn daar een gevolg van. Toch wordt hij steeds weer gekozen, dus hopeloos overschat.

- **Deze collega mag wel wat vaker koffie halen.**
Bij de Bond moet je voor jezelf zorgen. Dan komt je aan niets tekort, koffie, fruit, cup a soep of de vrijdagssnack. Maar je moet het wel lekker zelf halen.
- **Welk beroep zou je nooit kunnen uitoefenen? En waarom niet.**
Het beroep van handhaver lijkt me verschrikkelijk. Aan de hand van (te veel) bureaucratie een ander op de vingers tikken en controlerend/belerend handhaven. Vaak zie ik ze vanuit wantrouwen de zaken controleren en nakijken. Wekt bij mij ergernis op.
- **Is het glas half vol of half leeg?**
Zeker half vol! Ik denk graag in oplossingen. Dit doe ik op het werk, maar ook privé en in de politiek. Klagen helpt niet. Gezamenlijk de schouders eronder heeft mijn voorkeur al is dat tegenwoordig niet altijd eenvoudig. Maar dat glas moet weer vol.
- **Als je een horoscoop ziet, lees je hem dan?**
En geloof je erin? Als ik ergens in een wachtkamer zit en er staat een horoscoop in een tijdschrift kijk ik altijd even naar de Waterman. Vaak klopt het wel wat er dan staat. Maar dat is volgens mij geen kwestie van geloof.
- **Wat was je favoriete programma toen je klein was?**
Televisie heeft me nooit echt geboeid. Ik vind het niveau gaandeweg achteruitgaan. Bij amusementsprogramma's zijn de "sterren" een klein groepje kennissen van elkaar die vooral plezier met elkaar hebben. Mij zijn ze dan allang kwijt. Vooral als ze ook nog gaan denken dat hun mening ertoe doet.

Broeiremmer

De warme en vaak vochtige zomermaanden staan voor de deur. Vaak een periode waarin de kuilen niet goed meer koud te houden zijn. Het voer komt dan al enigszins warm voor het voerhek, in de loop van de dag wordt het voer dan warmer en muffler iets wat de opname beduidend doet afnemen.

Wij hebben twee soorten broeiremmer op voorraad.

Kaliumsorbaat

- **Beschrijving:** Kaliumsorbaat is een veelzijdig conserveringsmiddel. Het zout van sorbinezuur kan door het dier, evenals een vetzuur, als energie benut worden.

Het wordt als een wit granulaat geleverd en is zeer goed in wateroplosbaar

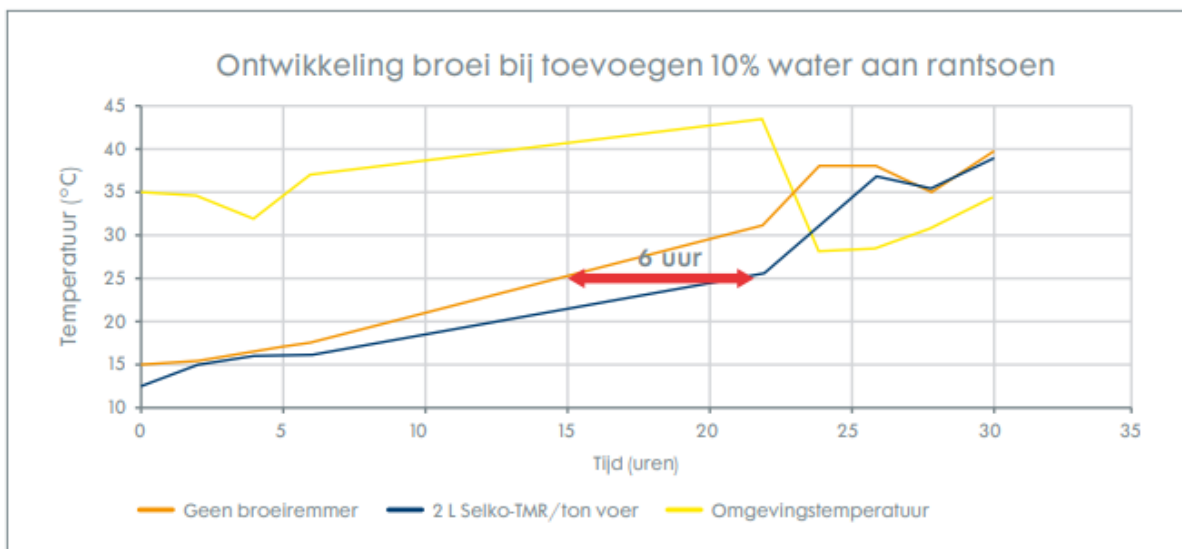
- **Toepassing**
 - Conservering mengvoer
 - Stabiliseren van silages en TMR-rantsoenen
 - Verlengen van de mengintervallen van TMR rantsoenen
 - Verbeteren van de hygiëne in de voertrog
 - Verbeteren van de hygiëne breivoedersystemen
 - Voorkomt vorming van schimmels en gisten
 - Ook te gebruiken als inkuilmiddel
- **Dosering**
 - Total-Mixed-Ration (TMR) voor Rundvee 0,3 – 0,6 kg ton voer
 - Melkvervanger voor biggen/kalveren: 1-2 kg/ton
 - Prestarter voor biggen: tot 2 kg/ton
 - Biggenvoeder speen: tot 2 kg/ton
 - Opfok- en startvoeder varkens 5 kg/ton
 - Mengvoeder voor varkens 0,25 – 5 kg/ton
 - Mengvoeder voor pluimvee: 0,25 – 5 kg/ton
 - Paardenvoeder en muesliproducten: tot 2kg/ton

➤ **Als sileermiddel**

- Gehele silobehandeling (snijmais) 0,4 kg/ton
- Oppervlaktebehandeling 0,2 kg/m² (in 10% oplossing in water)
- CCM Korrelmais 0,5 kg/ton

➤ **Verpakking/ Houdbaarheid**

25 kg karton/papierzak met plastic binnenzak. In originele verpakking 36 maanden houdbaar, mits droog en donker opgeslagen.

Selko-TMR

➤ **Beschrijving:**

Selko-TMR is een synergetisch mengsel van gebufferde en niet gebufferde organische zuren. Organische zuren hebben eigenschappen om de groei van micro-organismen te remmen, waardoor minder fermentatie optreedt.

➤ **Voordelen**

- Behoud van voedingswaarde en smakelijkheid van het rantsoen
- Verbeterde conservering van het rantsoen
- Hogere en constantere voeropname
- Minder restvoer
- Niet corrosief voor metaal (en uw voermengwagen)

➤ **Selko-TMR in het rantsoen**

Standaarddosering 1,2 tot 2 liter per ton voer (vers rantsoen exclusief eventueel toegevoegd water)

Het heeft de voorkeur om het meest broeigevoelige product als eerste te laden en daarbij de totale hoeveelheid Selko-TMR voegen. Daarna de overige producten laden. Een gelijkmatige vermenging van product en voer vereist een mengtijd van ongeveer 5 tot 7 minuten. Indien van toepassing dient natriumbicarbonaat als laatste toegevoegd te worden in de mengwagen om reactie met Selko-TMR te voorkomen. Niet toedienen aan dieren in pure vorm.

➤ **Selko-TMR voor snijvlakbehandeling**

- Dosering 0,25 liter product per m² kuiloppervlak
- Toedienen via een zuurbestendige rugspuit

➤ **Selko-TMR voor toplaagbehandeling**

- Mengverhouding: 1 liter Selko-TMR met 1 liter water. Selko-TMR kan met water gemengd worden mits het direct wordt gebruikt
- Gebruik 1 liter oplossing per m² kuiloppervlak.

➤ **Verpakkingen**

Selko-TMR is beschikbaar in verpakkingen van 25 kg, 225 kg en 1000 kg. Het product moet in zijn originele verpakking bewaard worden bij een temperatuur boven de -10°C.

Voor vragen neem contact op met uw voorlichter.

Maai intervallen, 4 of 6 weken?

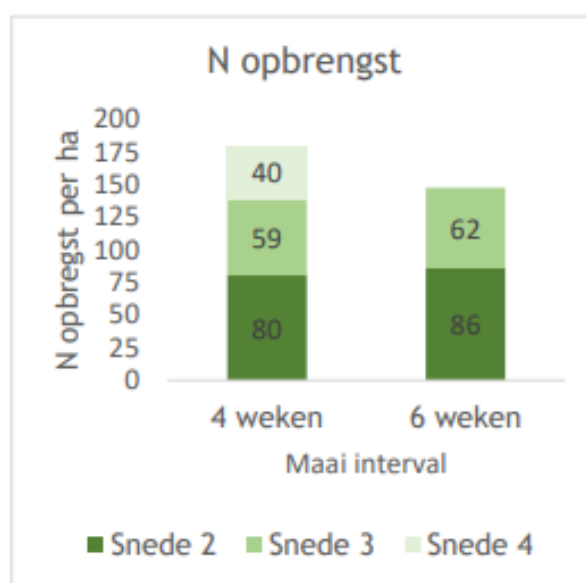
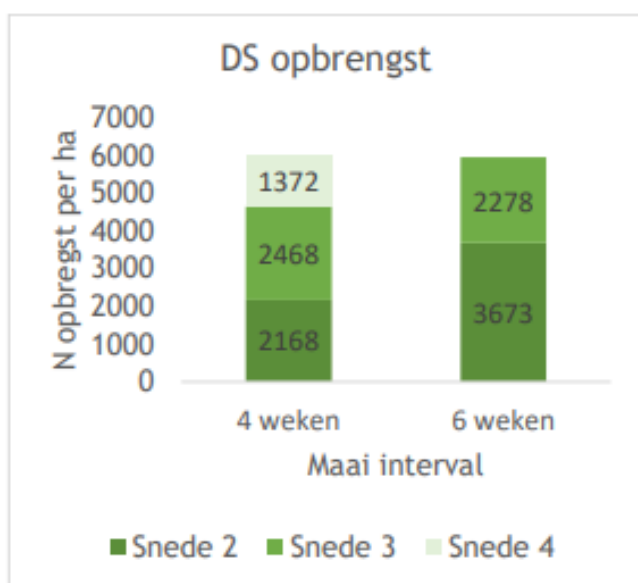
In een praktijkproef in 2021 bekeken we het effect van een 4 weeks of 6 weeks maaiinterval na de eerste snede op DS-opbrengst en voederwaarden van het gras. In een periode van 12 weken maaiden we dus of drie keer om de 4 weken of twee keer om de 6 weken, waarbij de overige variabelen zoveel mogelijk gelijk zijn gehouden.

Bemesting binnen proefopzet

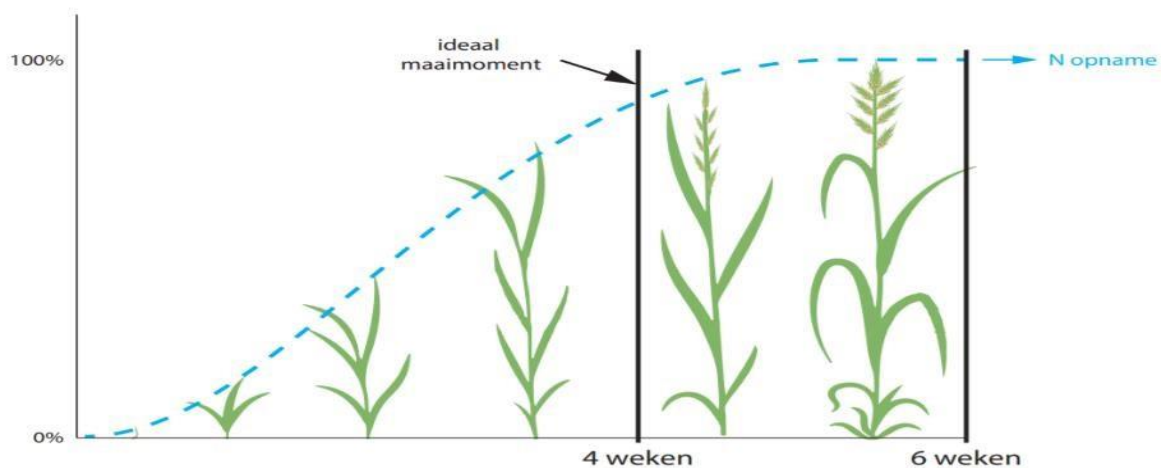
De totale bemesting was gelijk over de 12 weken, alleen de verdeling verschilde. Bij de tweede snede is voor zowel de 4- als 6-weekse behandeling drijfmest (15 m³) en kunstmest bemest (55 kg N). Na vier weken is opnieuw kunstmest bemest (27 kg N) en na acht weken is er drijfmest bemest (15 m³) in de 4-weekse behandeling. Voor de 6-weekse behandeling geldt dat die 15 m³ drijfmest en 27 kg N uit kunstmest gecombineerd zijn voor de derde snede.

Effect op opbrengst

Met een gelijke bemesting en startmoment van groeien voor snede 2 van beide behandelingen kunnen we het verschil in opbrengst volledig toeschrijven aan het behandelingseffect. Na 4 weken stond er ongeveer 2,2 ton DS met 230 gram ruw eiwit per kg DS. In de twee weken die daarop volgen is bij de 6-weekse interval maaien er nog 1,5 ton DS bij gegroeid. Echter bleek de stikstofopbrengst maar 6 kg N meer, waardoor het eiwitgehalte gedaald is naar 146 gram ruw eiwit per kg DS.

Dat er tijdens twee weken doorgroeien maar beperkt stikstof opgenomen is, kan verklaard worden door de gewasstadia waarin de plant verkeert. Op het moment dat de grasplant van vegetatief naar generatief gaat, daalt de opname van mineralen sterk. De fotosynthese gaat wel gewoon door, waardoor er onder goede omstandigheden flink DS geproduceerd kan worden, het bekende 'gras groeit van gras' effect. Dit effect leidt echter dus wel tot verlaging van het ruw eiwitgehalte, bovendien wordt de plant ouder en daalt de VEM waarde.

Een vergelijkbaar effect van de opnamedaling van mineralen zien we in de derde snede van beide behandelingen. Ondanks het ongelijke startpunt qua groei en een verschil in bemesting is wel duidelijk zichtbaar dat de 4-weekse behandeling na 4 weken al 59 kg N opgenomen heeft.

Dilemma in de praktijk

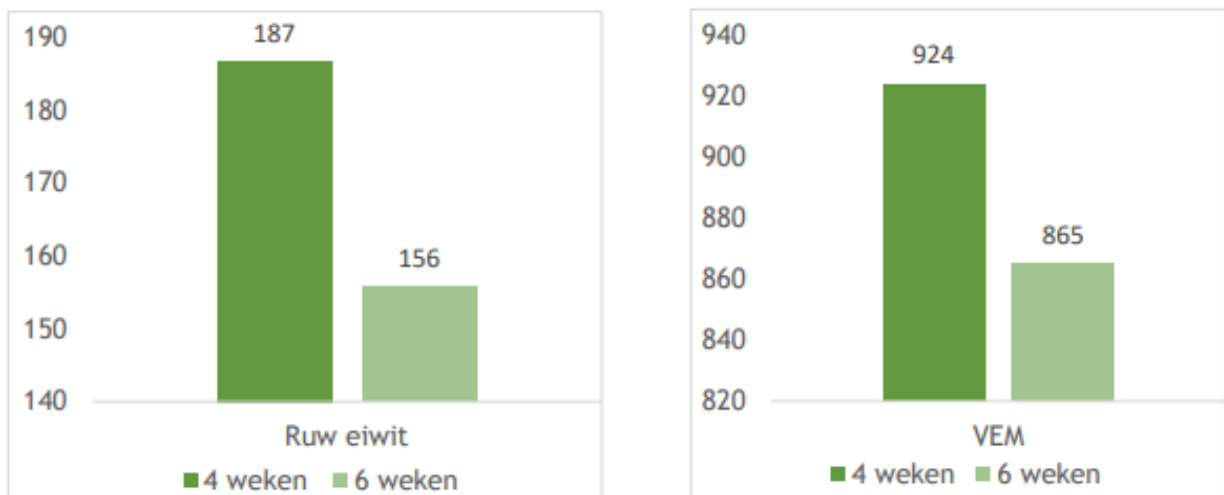
Het natuurlijke doorschietmoment van gras speelt ook een rol. Wanneer je kiest voor een later maaimoment van de eerste snede (bijv. 15 mei), is het aantal dagen tussen maaien en doorschieten 10-20 dagen. Het gras neemt maar heel beperkt stikstof op wanneer het zich in deze generatieve fase bevindt. Bij een 4-weekse maai interval bevat een tweede snede relatief weinig eiwit en een lage VEM waarde, dit kan oplopen tot meer dan 100 punten VEM in 10 dagen.

Oplossingen: de tweede snede eerder maaien met plus minus 20 dagen OF de eerste snede toch eerder maaien om dit probleem in snede 2 te voorkomen.

De 6weekse behandeling neemt in 2 weken extra groei maar 3 kg N extra op. Doordat de grasplant langer in vegetatief stadia verkeerd bij het 4-weekse interval, neemt het in totaal 31 kg N / 21% meer stikstof op in dezelfde groeidagen met gelijke bemestingsinput - zonder dat dit DS-opbrengst kost. De DS-opbrengst van de tweede snede bij het 6weekse maai-interval was 1,5 ton DS hoger, maar had hier twee weken langer de tijd voor. Per groeidag had de 6-weekse interval ook een hogere DS-opbrengst in snede 2. Echter heeft het 'gras groeit van gras' effect ook een negatief gevolg in de vorm van hergroeivertraging. Bij het maaien van een relatief zware snede heeft de plant namelijk meer moeite om te herstellen en duurt het langer voordat het opnieuw DS produceert. De 4-weekse interval heeft over het totaal van 12 weken een vergelijkbare DS-opbrengst gerealiseerd. Hiermee kunnen we stellen dat het 'gras groeit van gras' effect opgeheven wordt door de hergroeivertraging.

Voederwaarde

Blijft over: het effect op stikstofopbrengst, wat zich uit in de vorm van een hoger ruw eiwitgehalte. Met daarnaast gras dat in een jonger stadia gemaaid is, waarmee het een hogere VEM-waarde heeft. Zoals te zien is in onderstaande figuur wordt er gemiddeld 31 gram ruw eiwit en 59 VEM per kg DS meer geogst bij het 4-weekse maai interval. Door het beter verteerbare materiaal is de vertering in de koe sneller en moet er wellicht wat droger ingekuuld worden. Op die manier passeert het de koe niet te snel, belast het de pens niet te zwaar en blijft de eiwitkwaliteit beter behouden. Echter: een lagere verzadigingswaarde van graskuil leidt vaak tot een hogere voeropname, waardoor de pens prima blijft functioneren bij "pittig gras".

Kosten/baten

Voor de hogere stikstofopbrengst en voederwaarde moet je een extra keer maaien. In een rantsoen met 7 tot 10 kg DS graskuil kun je zo een halve kilo sojaschroot besparen. Het hogere ruw eiwitgehalte is in zeer grasrijk rantsoen wellicht minder wenselijk, maar is de hoger VEM-waarde juist zeer welkom. Ons leert de ervaring dat melken gemakkelijker wordt bij een 4-weekse maai interval. Waarbij je het rantsoen kan corrigeren met krachtvoer met een lager ruw eiwitgehalte en daarbij extra energie. Door de hogere productie en goedkoper krachtvoer is het koe saldo uiteindelijk hoger.

Onze conclusies

- Maaisnede 1 is afhankelijk van gewenste eiwitgehalte, maar maai nooit later dan eerste week van mei.
- Maai na snede 1 altijd binnen 4 weken voor maximale N-opbrengst en hoogste voederwaarde.
- Pas de bemesting aan naar het 4-weeks maai-interval.
- Houd rekening met DS-percentages bij inkuilen van bladrijker materiaal.

Om een zo hoog mogelijke opbrengst en voederwaarde te realiseren is het maximaal benutten van groeidagen essentieel. Hierbij is het dus van belang dat het gewas zoveel mogelijk dagen in vegetatief stadium bevindt en dan zowel DS als eiwit produceert. Behaal maximale DS en eiwitproductie met de hoogste voederwaarde door in het voorjaar op tijd te maaien en daarna met een interval van 4 weken te gaan maaien.

Onze stelregel: maai 3 keer vóór de langste dag (21 juni).

MEER INFORMATIE?

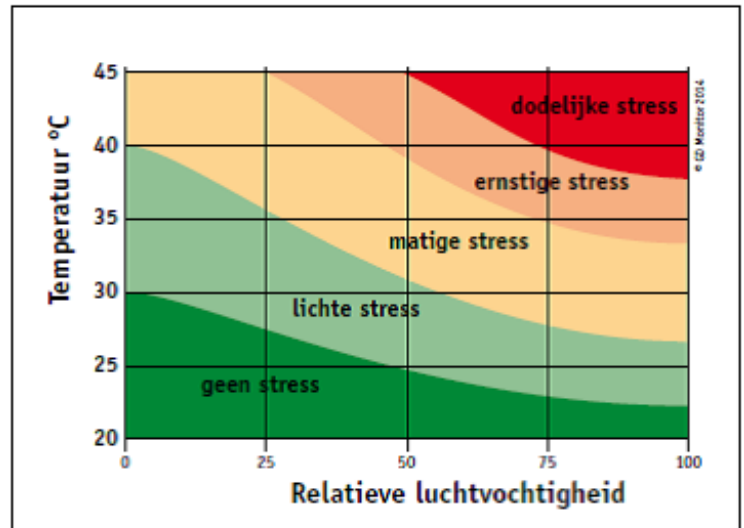
Wilt u meer weten over deze onderzoeken en adviezen? Of wilt u gebruik maken van één van de grafieken of afbeeldingen in hoge resolutie? Neem gerust contact op met de auteur, of uw adviseur.

Hittestress bij melkkoeien

Hitte stress is een jaarlijks terugkomend fenomeen zowel in het Groene boekje als in de praktijk in de stal. Omdat hittestress elk jaar weer de oorzaak is van veel problemen brengen wij het ook dit jaar u onder de aandacht.

Bij een temperatuur van 20 graden Celsius en een luchtvochtigheid van 60 tot 80 procent kan een hoogproductieve koe al negatieve effecten ondervinden. Bij een omgevingstemperatuur van 25 graden Celsius en een luchtvochtigheid van 60 procent is er sprake van lichte stress. Een combinatie van 30 graden Celsius met een relatieve luchtvochtigheid van 80 procent levert ernstige stress op. Een hoogproductieve koe is vatbaarder voor hittestress dan een koe die zich verder in de lactatie bevindt.

Verschijselen van Hittestress

Hittestress leidt tot een algehele malaise bij koeien, maar is vooral zichtbaar door een mindere voeropname, een lagere melkgift en uier- en klauwproblemen. De klauwproblemen ontstaan doordat de dieren twee tot drie uur per dag minder liggen. Ze blijven langer en vaker staan, omdat ze staand hun warmte makkelijker kwijt kunnen. De weerstand van de koe neemt af en daardoor verslechtert haar uiergezondheid ook. Nieuwe gevallen van (sub)klinische mastitis treden vaker op en reeds bestaande subklinische en chronische infecties flikkeren op en worden weer zichtbaar. De koecelgetallen worden hoger, daardoor stijgt het tankcelgetal. Het is een terugkerend patroon: we zien dat het gemiddelde tankcelgetal van de Nederlandse melkveebedrijven ieder jaar een stijging laat zien in de zomermaanden.

Op het moment dat hittestress gaat spelen op melkveebedrijven zijn de volgende verschijnselen aan de koeien te zien (tabel1).

Mate van hittestress	Verschijnselen
Licht	- Snelle, oppervlakkige ademhaling - Verhoogde transpiratie - 10% lagere voeropname en melkproductie
Matig	- Ernstige daling van voeropname en melkproductie met 25% of meer - Stijging lichaamstemperatuur - Ademhaling met bek open, hijgen, tong hangt uit
Ernstig	- Zeer ernstige daling van voeropname en melkproductie - mogelijke uitval

Tabel 1, Verschijnselen van hittestress bij lacterende koeien per gradatie van hittestress

Maatregelen ter vermindering van hittestress:

Water

Het verstrekken van voldoende drinkwater is in warme periodes van groot belang, omdat de wateropname van koeien ten tijde van hittestress wel met een factor 2 kan toenemen (tot ongeveer 200 a 250 l per dag). Het water moet zo verstrekt worden dat het snel en gemakkelijk door de koe kan worden opgenomen.

Goede watervoorziening is zo vanzelfsprekend dat er vaak helemaal niet meer naar wordt gekeken. Kijk eens kritische naar de drinkvoorziening.

Let op:

Voldoende drinkbakken

Locatie drinkbakken: voldoende ruimte rondom de drinkbakken

Hoogte drinkbak (optimale hoogte 60 tot 70 cm)

Kwaliteit: drinkwater moet altijd schoon en fris zijn. Maak de bakken regelmatig schoon. Het water moet van dienaar zijn dat je het zelf zou willen drinken.

Huisvesting

Plaats ventilatoren in de stal en eventueel in de melkstal.

Lichtplaten bekalken. Vooral de platen dicht bij de boxen zijn hierbij belangrijk.

Extra ventilatie ruimte in de zijmuren maken (zonder fijn gaas!) en isoleren van de stal zijn structurele maatregelen voor de langere termijn. Zorg voor schone boxen. Bij hogere temperaturen ontwikkelen bacteriën zich veel sneller.

Voeding

Zorg voor smakelijk, fris ruwvoer! Voorkom broei, indien er kuilvoer wordt gevoerd is het een goede optie om hiervoor plastic balen beschikbaar te hebben. Haal voerresten tijdig weg en probeer vaker vers te voeren. Zorg ook voor ruim voldoende structuur in het rantsoen.

Bij weidegang kan ervoor worden gekozen om de koeien 's nachts te gaan weiden en overdag binnen te houden.

Extra krachtvoer via de basis verstrekken en minder via de voercomputer of melkstal. Vaak nemen koeien wel het krachtvoer op, maar te weinig ruwvoer. Door krachtvoer door het ruwvoer aan het voerhek te voeren, nemen ze ook meer ruwvoer op.

Extra zout, natriumbicarbonaat of buffer verstrekken. Natriumbicarbonaat werkt snel. Op het moment dat de hitte begint kun je starten met het voeren van 100 tot 200 gram natriumbicarbonaat per koe per dag. Na de hitte nog wel 5-7 dagen blijven doorvoeren. Zout gift met 20-30 gram verhogen.

Ook is het voeren van producten die relatief minder pensfermentatie geven gunstig. De pensfermentatie geeft veel warmteproductie. Dus veel bestendig zetmeel en bestendig eiwit voeren is dan gunstig.

Overige

Probeer de koeien niet in juli of augustus te laten afkalven. Deze hebben het vaak extra moeilijk tijdens hete dagen.

Begin de zomerperiode met een zo laag mogelijk celgetal.

Voorkom stress door het voorkomen van overbezetting in de stal en drijf de koeien zo weinig mogelijk bij elkaar.

Hittestress is een lastig probleem, maar met een vooruitziende blik en een goed management kunnen de negatieve gevolgen beperkt blijven.

Hitte remt groei vleesvarkens flink

Bij een temperatuur van 30 graden Celsius daalt de voeropname door vleesvarkens met bijna 400 gram per dag. Dat resulteert in een daling van de groei met zo'n 180 gram per dag, blijkt uit het onderzoek door Lotte De Prekel op het Instituut voor Landbouw-, Visserij-, en Voedingsonderzoek (Ilvo).

Voor het onderzoek in het kader van het Coolpigs-project werd niet alleen het effect van hitte, maar ook dat van de hokbezetting onderzocht. Daarbij werd een hokbezetting van 0,8 vierkante meter per vleesvarken vergeleken met 1 en 1,3 vierkante meter per dier bij vleesvarkens (TN70 x Piétrain) vanaf 25 kilo levend gewicht. Dat gebeurde tijdens drie rondes.

Het onderzoek begon op 20 weken leeftijd met een gewenningsperiode van drie dagen waarin de rectale temperatuur van ieder varken individueel werd gemeten. Na die gewenning was er een periode van zeven dagen waarbij lichaamstemperatuur, ademhalingsfrequentie, dagelijkse voeropname en groei werden vastgelegd. Vervolgens werden de vleesvarkens gedurende zeven dagen blootgesteld aan kunstmatig opgewekte hitte door de binnenkomende lucht met gaskanonnen op te warmen. Ook nu werden lichaamstemperatuur, ademhalingsfrequentie, voeropname en groei vastgelegd. Na de hitteperiode zijn alle metingen nogmaals gedurende twee periodes van zeven dagen opgevolgd.

Effect hokbezetting

De hoogste hokbezetting had een negatief effect op de lichaamstemperatuur van de varkens tijdens de hitte. Er was een stijging van de lichaamstemperatuur te zien van gemiddeld 0,22 graden. Dat is 57 procent meer dan de 0,12 of 0,13 graden bij een hokbezetting van 1 of 1,3 vierkante meter per varken. Die hogere stijging komt volgens De Prekel doordat de varkens bij de hoogste hokbezetting hun warmte minder goed kwijt kunnen. Er is onvoldoende ruimte om verder uit elkaar te liggen.

De stijging van de lichaamstemperatuur bleef nog beperkt doordat de varkens hun hitte deels kwijtraakten door een flink hogere ademhalingsfrequentie. Die steeg van 52 ademhalingen per minuut naar gemiddeld 69 tijdens de hitteperiode. Na de hitteperiode zakte dit aantal terug naar 49 ademhalingen per minuut. Hier was geen effect van de hokbezetting merkbaar.

Wel was er een effect zichtbaar van de relatieve luchtvochtigheid. Tijdens de tweede ronde was de relatieve luchtvochtigheid hoog en dit bleef ook zo tijdens het kunstmatig opwarmen. In de andere rondes zakte de luchtvochtigheid tijdens het opwarmen. Die hoge luchtvochtigheid was merkbaar aan de vleesvarkens. De ademhalingsfrequentie steeg met 22 ademhalingen per minuut naar 78.

Voeropname en groei zakken

De kunstmatige hitteperiode had een flink effect op de voeropname. Die zakte van gemiddeld 2.645 gram per dag naar 2.262, een daling van 15 procent. In de eerste zeven dagen na de hitteperiode steeg de voeropname weer naar 2.266 gram per dag, vrijwel hetzelfde niveau van voor de hitte. In de tweede zeven dagen na de hitteperiode steeg de voeropname verder door naar 2.934 gram per dag. Er werd hier geen verschil in hokbezettingen vastgesteld.

De groei was in de zeven dagen voor de hitte gemiddeld 976 gram per dag. Tijdens de hitte zakte die naar 789, een daling van 19 procent. In de eerste zeven dagen na de hitte was de gemiddelde groei 996 gram per dag en in de zeven dagen daarna 939. Ook hier was er geen verschil in de hokbezettingen.

Hoogste groei bij laagste hokbezetting

Wel is duidelijk dat de varkens bij de laagste hokbezetting over de hele proefperiode van vier weken de hoogste groei behaalden. Die ligt bij een bezetting van 1,3 vierkante meter per vleesvarken op 956 gram per dag. Bij 1 vierkante meter per vleesvarken was de groei 888 gram per dag en bij 0,8 vierkante meter 918 gram per dag.

Het verschil tussen een bezetting van 1 vierkante meter en 0,8 vierkante meter per varken was daarbij niet significant. Dat komt mede door een hogere uitval van de vleesvarkens bij de laagste hokbezetting, waardoor het aantal herhalingen van deze groep sterk gereduceerd was. Die uitval had overigens geen relatie met de hittestress.

Bron: Varkens.nl

Gelten hebben hogere lysinebehoefte dan borgen

Gelten hebben een hogere lysinebehoefte, lees aminozuurbehoefte, dan borgen. Dat blijkt uit een onderzoek door Sophie Goethals met varkens met een hoge of lage aanleg voor vleeskwaliteit op het Instituut voor Veehouderij- Visserij- en Voedingsonderzoek (Ilvo).

Hoe ver kun je omlaag met het ruw eiwit en lysinegehalte, als maat voor het aminozuurgehalte, in vleesvarkensvoer om de stikstofefficiëntie te verhogen en dus de stikstofuitstoot te verlagen? Dat heeft Goethals onderzocht in een proef met nakomelingen van stresspositieve Piétrain-eindberen met een hoge aanleg voor karkaskwaliteit, in vergelijking met stressnegatieve Piétrain-eindberen die werden geselecteerd op groeisnelheid.

Het onderzoek vond plaats in de laatste groeifase van 80 kilo levend gewicht tot circa 115 kilo levend gewicht bij afleveren. Er werden zowel borgen als gelten ingezet bij het onderzoek. Het hooglysinevoer had een gehalte van 14 procent ruw eiwit en 7,8 gram darmverteerbaar lysine per kilo. Het laaglysinevoer had een gehalte van 12,6 procent ruw eiwit met 6,3 gram darmverteerbaar lysine per kilo. De dieren werden individueel gewogen. Een week voor en een week na inzet van de voeders werd een bloedmonster genomen om het aandeel ureum, als maat voor een overmaat aan eiwit, in het bloed te onderzoeken.

De borgen lieten zoals verwacht een hogere voeropname en groei zien dan de gelten. Er waren geen significante verschillen tussen het voer met het hoge en lage lysinegehalte. De borgen met een hoge aanleg voor groei haalden een groei van ruim 1.000 gram per dag, die met een lagere aanleg zo'n 950 gram per dag. Gelten kwamen uit op 950 gram per dag (veel groeiaanleg) en 920 gram per dag (hoge karkaskwaliteit).

Negatief effect op voerconversie

Wel was een duidelijk effect op de voerconversie bij de gelten te zien. Die was bij het voer met het lage lysinegehalte duidelijk slechter bij de gelten met een hoge aanleg voor karkaskwaliteit. Deze dieren kwamen volgens Goethals echt tekort. Dit wreekt zich ook in de stikstofefficiëntie, die is niet beter bij gelten met een hoge aanleg voor karkaskwaliteit en die een laag lysinegehalte krijgen. Bij gelten met een lage aanleg voor karkaskwaliteit is de stikstofefficiëntie wel een stuk beter bij een laag lysinegehalte. Dat geldt ook voor de borgen met zowel een hoge als lage aanleg voor karkaskwaliteit. Het karkasrendement is het beste bij borgen met een hoge aanleg voor karkaskwaliteit en die een hoog lysinegehalte in het voer krijgen. Het magervleespercentage is het hoogst bij de gelten, geselecteerd op karkaskwaliteit. Er is daarbij geen verschil in het voer met een hoog of laag lysinegehalte.

Bron: Varkens.nl

Emissiereductie geiten vraagt aangepast houderijsysteem

Huisvesting op stro, zoals nu gebeurt, lijkt niet het beste systeem te zijn om de ammoniakemissie bij geiten aan te pakken, meldt voorzitter Eric van den Hengel van stichting I-Vee. 'Daarnaast is het de vraag of de geiten strohuisvesting wel het aangenaamst vinden', zegt hij tijdens het congres van de Nederlandse Vereniging van Landbouwtechniek.

Onderzoek naar emissiearme systemen voor geiten is een van de doelen van I-Vee. De naam van de stichting staat voor Innovatie Veehouderij Emissie Expertise. De stichting legt de lat hoog en streeft naar nul emissie vanuit de veehouderij. 'Een hoog doel om niet bij voorbaat al te hoeven zeggen dat je al klaar bent als er een bepaalde emissiereductie is bereikt', zegt Van den Hengel. 'Maar wel hoort bij de aanpak van de emissie ook economische duurzaamheid. En je moet naar de hele keten kijken, ook naar voeding, mestopslag en mestaanwending.' De brede kijk op emissiebeperking betekent dat bijvoorbeeld het voeren van vers gras in beeld is. Of het werken met een ureaseremmer, verlagen van de zuurgraad, afdekken van een mestopslag, mestscheiding, mest snel de stal uit enzovoort. En als allerlaatste stap mogelijk nog een luchtwasser als aanvulling.

In de kinderschoenen

Bij de geiten staat de aanpak van de emissie volgens Van den Hengel feitelijk nog in de kinderschoenen. 'Geiten worden in Nederland op stro gehouden. Het is goed voor het imago, maar de grote stropot is niet het beste voor de emissies en ook niet voor de geit zelf. De stromest gaat broeien en kan opwarmen naar 30 tot 35 graden, terwijl de ideale temperatuur voor een geit 17 graden is. Als geiten in een potstal de kans krijgen, zie je dan ook dat ze op het beton gaan liggen. En door de broei komen ammoniak en methaan vrij.'

Voor de geiten en de emissies is helemaal zonder stro waarschijnlijk het beste, stelt Van den Hengel. Maar hij verwacht niet dat dit gaat gebeuren. Hij ziet combinaties ontstaan met roosters of een heuvelsysteem met hellende vloeren. 'In ieder geval zal bij de ontwikkeling van een emissiearm systeem ook naar het dierenwelzijn moeten worden gekeken. Alleen maar streven naar de laagste reductie zonder op het dierenwelzijn te letten, gaat niet lukken. Dat geldt overigens niet alleen voor geiten, maar voor alle diercategorieën.

Blije Geit Vloer

Een van de mogelijke oplossingen zijn betonvloeren op meerdere niveau's, zoals die bij de Blije Geit Vloer worden getest. De urine loopt van de hellende vloeren weg en schuiven halen de mest weg.

In het buitenland worden geiten vaak gehouden op kunststof roosters. Onder die roosters kun je de mest en urine gescheiden afvoeren en bijvoorbeeld vloerkoeling toepassen. In Nederland is een stal uitgerust met houten roosters. Daar starten binnenkort metingen.

Kunststof vloer

Een derde optie is een kunststof vloer met daarop een gaasdoek, de High Welfare-vloer. De urine zakt weg en een mestrobot haalt de mest weg. Ook naar deze vloer loopt een onderzoek op vier Nederlandse geitenhouderijen. Naast ammoniak wordt daar de uitstoot van geur, fijnstof en methaan gemeten.

Of het lukt om alleen met vloersystemen de emissie ver genoeg omlaag te brengen, is nu nog de vraag. Koelen van vloeren onder de roosters kan nog helpen, of onder afzuiging met daarbij een kleine luchtwasser. Via het voer is de uitstoot te verlagen. Of bijvoorbeeld door te werken met ureaseremmers.

Bron: nieuwe oogst

Inzet konijnenhouderij landbouwakkoord

Voor alle duidelijkheid. Er is geen Landbouwakkoord. En het is ook de vraag of er een Landbouwakkoord komt. Wel zijn er gesprekken gaande over wat er in een mogelijk Landbouwakkoord moet komen staan. En de Konijnenhouderij is daar via LTO direct bij betrokken.

Achtergronden

Minister Adema kondigde eind november 2022 aan dat hij in gesprek wilde met boerenorganisaties, ketenpartijen, natuur- en milieuorganisaties en provincies om te komen tot afspraken voor de toekomst van de landbouw. Daarmee nam de minister het eerdere advies van 'stikstofbemiddelaar' Johan Remkes over om samen met de sector naar gedragen oplossingen te zoeken voor de vele uitdagingen waar boeren nu en in de nabije toekomst mee te maken krijgen. Denk aan het klimaat, water, stikstof, biodiversiteit en dierenwelzijn.

Hoofdtafel

Door minister Adema is het initiatief genomen om te komen tot een gezamenlijk Landbouwakkoord. Daarvoor werd een Hoofdtafel ingericht waaraan de verantwoordelijke voor de diverse partijen zitting hebben. Dat zijn o.a. vertegenwoordigers van LNV, agrarische sector, banken, leveranciers, supermarkten en natuur- en milieuorganisaties. Namens de agrarische sector hebben LTO, Agractie, Biohuis en NAJK zitting aan de Hoofdtafel.

Sectortafels

Onder de Hoofdtafel vallen 6 Sectortafels die ieder sectorgerichte inbreng leveren. Een van de Sectortafels is ingericht voor meerdere kleinere sectoren zoals de Konijnenhouderij. Namens de LTO vakgroep was Robbert Bekkers daarbij vertegenwoordigd. Gedurende meerdere sessies is een toekomstbeeld voor 2040 neergezet en aangegeven wat daarvoor nodig is. De Konijnenhouderij heeft daarin een volwaardige positie gehad en ook haar specifieke punten ingebracht.

Inbreng Landbouwakkoord

Begin april is namens de Sectortafel, waarin dus ook de Konijnenhouderij zat, onze inbreng gele-

verd aan de Hoofdtafel van het Landbouwakkoord. De presentatie werd goed ontvangen. Onze 4 punten waren:

- 1. Alle extra investeringen als gevolg van Landbouwakkoord en Dierwaardige Veehouderij betalen vanuit een Transitiefonds.**
Alleen zo kan stijging van de kostprijs worden voorkomen en wordt het draagvlak bij de konijnenhouders versterkt.
- 2. Compenseren van kostprijsstijging als gevolg van Landbouwakkoord en Dierwaardige Veehouderij.**
Ook extra kosten, denk aan extra exploitatiekosten, moeten worden gecompenseerd.
- 3. Nederlands product herkenbaar in Nederlandse retail, horeca en foodservice.**
Duurzaam geproduceerd Nederlands konijnenvlees moet herkenbaar in de winkel liggen. En dat tegen een meerprijs die recht doet aan de extra kosten.
- 4. Coaching van boeren en hun gezinnen in transitieproces.**
Konijnenhouders en hun gezinnen moeten persoonlijk ondersteund worden in hun zoektocht naar een duurzame toekomst.

Stand van zaken half april

Door de 6 Sectortafels is nu inbreng geleverd aan de Hoofdtafel. Die gaat hier nu verder mee aan de slag. LTO Konijnenhouderij volgt de verdere voortgang met het Landbouwakkoord en levert gevraagd en ongevraagd input.

Tot slot

Hoe dan ook zal LTO eerst de leden een eventueel Landbouwakkoord ter goedkeuring voorleggen. Dus ook aan de leden konijnenhouders. Voor meer informatie over het Landbouwakkoord kun je terecht bij <https://www.landbouwakkoord.nl/vragen-en-antwoorden> en natuurlijk ook bij Robbert Bekkers, voorzitter van LTO Konijnenhouderij.

Even voorstellen

Mijn naam is Mariska Zandbelt. Ik ben 19 jaar en woonachtig in Schalkhaar op de boerderij van mijn ouders. Mijn ouders hebben een melkveehouderij in combinatie met een varkenshouderij. Begin april heb ik mijn opleiding vak expert veehouderij afgerond. Als hobby heb ik 40 swifter fokschapen waarbij ik ieder jaar lammeren krijg. Daarnaast help ik mijn ouders vaak op het bedrijf met alle werkzaamheden en vind ik het leuk om met mijn vriend mee te gaan op de vrachtwagen.

Sinds half april ben ik werkzaam bij de Zuid- Oost Salland in Haarle. Ik ga voornamelijk kantoor en winkelwerkzaamheden verrichten. Wellicht zie ik u in de winkel in Haarle of krijg ik u eens aan de telefoon.

Groeten Mariska Zandbelt

Woordzoeker

G	E	I	T	E	N	E	T	E	E	H	S	Z
O	S	B	U	L	K	V	O	E	R	C	B	N
V	A	Z	T	R	O	U	U	R	H	E	L	IJ
R	K	A	B	A	E	G	O	A	S	K	E	S
A	K	K	I	A	I	G	P	T	U	N	N	K
C	E	G	G	H	E	E	E	N	D	E	I	I
H	I	O	B	N	N	L	S	N	K	M	P	P
T	R	E	A	D	A	T	I	R	W	E	A	P
W	B	D	G	P	M	E	A	R	E	O	A	E
A	A	A	P	E	G	V	M	I	O	L	R	N
G	F	U	S	L	E	K	N	I	W	B	D	M
E	I	T	A	R	T	S	I	N	I	M	D	A
N	V	O	O	R	L	I	C	H	T	E	R	S

ADMINISTRATIE	KUNSTMEST
BESTELAPP	MAIS
BIGBAG	PAARD
BLOEMEN	REGENWORM
BULK	SCHAPEN
FABRIEK	VARKENS
GEITEN	VOER
HAARLE	VOORLICHTERS
HEETEN	VRACHTWAGEN
KIPPEN	WINKEL
KOEIEN	ZAKGOED AUTO

Oplossing

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Lever de ingevulde woordzoeker in voor 1 juli via info@zuidoostsalland.nl en win een leuke prijs!

Zuid - Oost Salland

*Natuurlijk goed en altijd
scherp in diervoeders*

Viano Gazonmest

Robot & mulching

Bevordert de compostering van
gemaaid gras

20 kg

~~43,40~~

39,95

Ruitensproei vloeistof

anti
insect
5 liter

3,95

Bodybroek

Zwart

~~38,40~~

29,95

Alleen in Heeten op voorraad

Werkbroek Bermuda

Zwart of grijs ~~24,40~~

19,95

Alleen in Heeten op voorraad

Dorpsstraat 51 Heeten
0572-381 541

Stationsweg 4 Haarle
0548-595 662

Fruitvliegjes vanger

~~5,95~~

4,65

Finecto Anti bloedluis Spray

1 liter

~~19,95~~

15,95

Bestrijding van vlooien
en teken bij honden
en katten

25% korting

Pireco Biologische aardappelziekte bestrijder

~~17,45~~

13,95

www.zuidoostsalland.nl

Winkel Heeten

ma t/m vrij 08.30 - 18.00 uur

za 08.30 - 16.00 uur

Zo gesloten

Kantoor Haarle

07.30 - 16.30 uur

gesloten

gesloten